

Galimberty Sándor (1883-1915)

Almák, 1911 körül

Olaj, vászon, 39x46 cm

Jelezve jobbra fent: Galimberty

Hátoldalon autográf felirat: Galimberty Paris 97 Rue de Rennes

• BÁV 54. aukció, 79. tétel

Proveniencia:

• egykor Kellner Adolf gyűjteményében

Kiállítva és reprodukálva:

• Nagybányai Jubiláris Képkiallítás.

Nagybánya, 1912. augusztus 1-31., katalógus: 6.

• Galimberty Sándor és

Galimbertyné Dénes Valéria kiallítása.

Budapest, Nemzeti Szalon, 1914. február, katalógus: 16.

Feltehetően kiállítva:

• Galimberty Sándor és

Galimbertyné Dénes Valéria kiallítása.

Kaposvár, Turul Szálló díszterme, 1914. március

Kikiallítási ár: 5 000 000 Ft / 20 408 EUR

Egy szemtanú emlékei

„A Galimberty házaspár [...] Párizsban, ahol a forradalmi őrjöngés a képzőművészetben már rég kitört, megfogták egymás kezét, és belevetették magukat a harcba, hogy az új eredményeket ők is elérjék. Ők is keresztülestek a három nagy festőegyniség, Gauguin, Van Gogh és Cézanne hatásán. Majd a kubistákat szívták mellre, akik Cézanne-tól származtatták magukat. És miként Réth Alfréd és utóbb Farkas István, ők is a természeti kubizmust vállalták, mert ők sem tudtak hátat fordítani a látott natúrának. Sem a konstrukció kedvéért, amelyet feltétlenül elfogadtak, sem az absztrakció, a mélylélektani ábrázolás műveléséért, amely nem elégítette ki őket.” – írta Dénes Zsófia, aki nemcsak rokoni kapcsolatban állt Dénes Valériával, hanem szoros baráti kötelék fűzte a művész-házaspár mindkét tagjához. Dénes Zsófia számos visszaemlékezésben idézte fel az 1910-es évek Párizsának világát, annak forrongó művészeti életéről a szemtanú hitelességével számolva be.

A Galimberty-házaspár rövid pályaképe

Galimberty Sándor 1903-tól a nagybányai művésztelepen dolgozott, ahová csaknem minden évben visszatért, egészen 1915-ben bekövetkezett, korai haláláig. Párizsba 1905-ben utazott először, hogy mint oly sokan pályatársai közül, a Rodolph Julian akadémiáján képezze magát. 1907-ben Nagybányán ismerkedett meg későbbi, második feleségével Dénes Valériával. 1908-tól szerepelt műveivel a párizsi Függetlenek Szalonja és az Őszi Szalon tárlatain. Dénes Valéria 1910-ben utazott először a francia fővárosba, ahol két évig Matisse tanítványa volt. Egy évvel később összeházasodtak, majd először 1913 decemberében állították ki közösen műveiket Mikola András nagybányai műtermében. Galimberty a következőket írta édesanyjának első, nyilvános hazai bemutatójukról: „Próbaképpen itt pár festőnek megmutattuk képeinket, de ezek a festők csak bámultak. Mi furcsa van a mi képeinken, én nem értem?” Az igazi megmérettetésre azonban 1914 februárjában került sor, a budapesti Nemzeti Szalonban rendezett gyűjteményes kiallításukon. A legmoder-



nebb francia művészeti eredményeket is magukba olvasztó, de sajátosan egyéni alkotások csekély megértésre találtak az újszerű műveken látottakat megfogalmazni is nehezen képes kritikusok körében. Galimbertiék 1914 márciusában még Kaposvárot is bemutattak egy szűkebb válogatást műveikből, majd visszatértek Párizsba. Innen azonban a háborús események és az internálástól való félelemtől űzve, 1914 nyarán Belgiumon át Hollandiába menekültek. Egy évvel későbbi tragikus haláluk, rendkívül ígéretes művészpályájukat is derékba törte.

Csendélet merész perspektívában

Kevés olyan életmű van a magyar festészet történetében, mely ilyen naprakészen kapcsolódott a modern képzőművészet egyik legnagyobb hatású mesterének, Henri Matisse-nak a festészetéhez. Galimberti Sándor itt bemutatott, 1911 körüli csendéletének egyik legközelebbi párhuzama Matisse azonos témájú, kísérletiesen hasonló látás- és festésmódban fogant, 1916-os – igen, nem tévedés, körülbelül öt évvel később született –, *Narancsok talpas tálban* című kompozíciója. Galimberti merész felülnézeti perspektívában ábrázolt alkotása, látszólag nyers festésmódjával és szándékoltnak visszafogott színvilágával a kubizmus egyik legnagyobb vívmánya, az érzéki színekről való lemondás mintapéldája. A Galimberti házaspáron kívül, a magyar festészetben még a szintén Matisse-tanítvány Perlrott-Csaba Vilmos jutott el néhány, 1912 körüli festményén erre a vérbeli festőtől rendkívüli önmegtartóztatást igénylő eredményhez. Galimberti itt bemutatott csendélete egy emberöltőnyi lappangás után, közel negyed százada szerepelt árverésen utoljára. Mivel a nem túl terjedelmes életmű legnagyobb része idővel gyűjteményekbe került, így különleges ünnepet jelent minden eddig ismeretlen vagy lappangó remekművének a felbukkanása.



Galimberti Sándor: Virág gyümölcs csendélet, 1912 körül, Rippl-Rónai József Múzeum, Kaposvár



Henri Matisse: Narancsok talpas tálban, 1916, magántulajdon

Rum Attila

